

ANKOS

YAPAY ZEKA ARAŞTIRMA GRUBU

ANKOSLink 2025 Cumhurbaşkanlığı
Millet Kütüphanesi'nde Gerçekleşti

ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu
IV. Uluslararası Gelenekten Geleceğe BBY
Sempozyumunda!

ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu
ÜNAK 2025 Sempozyumunda!

Dr. Öğr. Üyesi Ali KAVAK ile Söyleşi:
“Kütüphanelerde Yapay Zeka
Dönüşümün İnsan Yüzü”

Sora 2:
Gerçek ile Kurgunun Arasındaki Son Perde

İçindekiler

- 1 ANKOSLink 2025 Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi'nde Gerçekleşti
- 3 ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu IV. Uluslararası Gelenekten Geleceğe BBY Sempozyumunda!
- 4 ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu ÜNAK 2025 Sempozyumunda!
- 5 Dr. Öğr. Üyesi Ali KAVAK ile Söyleşi: “Kütüphanelerde Yapay Zeka: Dönüşümün İnsan Yüzü”
- 11 Bu Sayının ÜYZ Aracı: Sora 2
Emrullah UĞUR
- 12 Yapay Zeka Gündemi
- 15 Yapay Zeka ve Kütüphane Ajandası
- 16 Bulmaca

Bülten ile ilgili görüş ve önerilerinizi anketi yanıtlayarak bize iletebilirsiniz

<https://forms.gle/eEJh9eZdg729G4ob7>

Bülten Adı: ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu E-Bülteni
Yayın Sıklığı: İki ayda bir
Yayın Sahibi: ANKOS Derneği
Yayın Kurulu: ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu

Bu bültende yer alan tüm içerikler ANKOS Derneği'ne aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, çoğaltılamaz veya yayınlanamaz.

DAP Yapı İ Ofis Merkez Mah. Kağıthane
Cad. No:3 Ofis No: 58 Kağıthane /
İstanbul

yz@ankos.org.tr

<https://ankos.org.tr/tr>

Değerli Meslektaşlarım, Bilgi Mimarları ve Yapay Zeka Dönüşümünün Öncüleri,

Yapay zeka teknolojileri, mesleğimizin tanımını her geçen gün yeniden yazarken, bizler bu büyük dönüşümün yalnızca tanığı değil, aktif uygulayıcısı ve rehberi olmak zorundayız. Bilgiyi yönetme sanatını icra eden kütüphaneciler olarak, artık teknolojiye sahip olmaktan ziyade, onu nasıl kullandığımız ve toplumsal faydaya nasıl dönüştürdüğümüz en büyük farkı yaratıyor.

TÜİK'in 2025 verilerine göre, Türkiye'de bireylerin yaklaşık %20'si üretken yapay zeka teknolojilerini aktif olarak kullanıyor. Bu oran, yapay zekanın artık toplumun gündelik yaşamına yerleştiğini gösteriyor. Ancak bu kullanımın bilinçli, etik ve sürdürülebilir biçimde gerçekleşmesi için yapay zekâ okuryazarlığı temel bir gereklilik hâline geliyor. Bilgi profesyonellerinin bu yeni dili öğrenmesi, teknolojiyi yönlendirebilen bir vizyona sahip olmalarını da beraberinde getiriyor.

Bu yolculukta edineceğimiz en kritik yetkinlik şüphesiz ki "Yapay Zeka Okuryazarlığı" olacaktır. Bu sadece araçları kullanmayı öğrenmek değil, aynı zamanda yapay zekânın etik risklerini, varsayımsal yaklaşımlarını (hallüsinasyon) ve verideki potansiyel önyargıları eleştirel bir gözle değerlendirme yeteneği kazanmak anlamına geliyor. Kütüphaneci olarak bizim yeni dilimiz, sorumlu, şeffaf ve insan merkezli bir yapay zeka kullanımını güvence altına almaktır.

ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu olarak, mesleğimizin bu yeni dilini akademik ve pratik zeminlerde yaygınlaştırmak için çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Son iki ay, bilgi profesyonellerinin bu konulara ne kadar odaklandığını gösteren önemli mesleki zirvelere sahne oldu.

Bu çalışmalar, grubumuzun sadece teknolojik gelişmeleri takip etmekle kalmayıp, aynı zamanda bu alandaki etik ve pratik rehberliği üstlenerek sektöre öncülük ettiğini göstermektedir. Ulusal alanda, YÖK'ün bilişim programlarına olan yoğun ilgi ve Türkiye'deki yapay zeka kullanım oranlarının küresel ortalamanın üzerinde olması, kütüphaneciler olarak bu dönüşüme hızla uyum sağlama zorunluluğumuzu bir kez daha hatırlatmaktadır.

Unutmayalım ki, yapay zekanın sunduğu dev dalgada başarılı olmanın yolu, dalgadan kaçmak değil, nasıl sörf yapacağımıza hep birlikte karar vermekten geçiyor. Bu bülten, size bu yolculukta yeni araçlar, ilham veren gelişmeler ve en önemlisi eleştirel bir bakış açısı sunmayı hedefliyor. Çalışmalarınızda bizlerle deneyimlerinizi paylaşarak ve bu yeni dili birlikte öğrenerek geleceği şekillendirmeye devam edelim. Keyifli okumalar dilerim.

Mehmet ERKEN

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu Kütüphane ve Dokümantasyon Birim Sorumlusu

ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu Üyesi

ANKOSLink 2025 Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi'nde Gerçekleşti

Cansu AÇIKALIN/Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ANKOS'un, Türkiye'de kütüphanecilik alanının en güçlü ve kapsayıcı meslek örgütlerinden biri olarak yıllardır düzenlediği ANKOSLink Uluslararası Konferansı bir gelenek haline geldi.

“Mesleğin ve meslektaşların buluşma yeri” haline gelen ANKOSLink Uluslararası Konferansı bu yıl ise rotasını ülkenin nabzına, başkent Ankara'ya çevirerek Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi ev sahipliği ve iş birliğinde alanımıza yakışır bir katılım ve atmosferle gerçekleştirildi. Aslında bu durum, ben ve benim gibi mesleğine bağlı; fakat önceki kuşaklardan özellikle kamu sektöründe “kütüphaneler sürgün yeri olarak görülüyordu” söylemlerini işitmiş kütüphaneci arkadaşlarım için yalnızca bir mekân değişikliği değil, Türk kütüphaneciliğinin kurumsal görünürlüğünün bir üst seviyeye taşınabileceğine dair umutları güçlendiren bir gelişmeydi. Nitekim kütüphanelerin ve kütüphanecilerin kendi akademik dünyalarının ötesinde karar verici çevreler tarafından da “görülmesi”, süregelen mesleki sorunlarımızın ve beklentilerimizin ileride resmî kanallara daha çok temas edebilmesi ihtimali açısından önemliydi, özellikle genç arkadaşlarım için. Zira beklentileri karşılayan yoğun katılımın yanı sıra Cumhurbaşkanlığı Kütüphaneler Daire Başkanı Ayhan Tuğlu, ANKOS Başkanı İsmail Çetinkaya ve YÖK Başkanı Prof. Dr. Erol Özvar'ın konuşmalarıyla açılan etkinlik; üniversite kütüphanecileriyle birlikte YÖK ve TÜBİTAK ULAKBİM yöneticileri ve temsilcilerini, üniversite rektörlerini, yurt dışı konuşmacı ve ziyaretçileri, veritabanı-yayınevi-firma temsilcilerini ve ev sahibi kurum çalışanlarını aynı çatı altında buluşturarak bu sene de doğrudan etkileşime olanak tanıdı.

Ayrıca konferansın kapanış bölümüne Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan ile Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy'un katılarak kapanış konuşmalarını yapmaları, ANKOS açısından da bir ilk olarak kayda geçti ve etkinliğin taşıdığı ağırlığı somut biçimde ortaya koydu.

“Kütüphane 5.0 ve İnsan Merkezli Dijital Dönüşüm” temasıyla dolu dolu geçen üç gün boyunca yapılan pek çok sunumda, kütüphanelerin artık sadece kaynak sunan birimler olmadığı ortak anlayışı benimsendi; dijitalleşme ve yapay zeka teknolojilerindeki hızlı yükselişin araştırma kültürünü ve kütüphane hizmetlerini nasıl dönüştürdüğü, bu dönüşümün kütüphanecilere hangi yeni rollerle birlikte akademide hangi fırsatları ve riskleri getirebileceği ele alındı. Siber güvenlikten etik ve şeffaflık ilkelerine, bütçe ve kaynak sınırlılıklarının çözülmesi gerekliliğine kadar geniş bir yelpazede tartışmalar yürütülürken, tüm bu gelişmelerin merkezinde aslında yine insanın ve sektörel olarak kütüphanecinin yer alması gerektiği vurgusu öne çıktı. Ana salon ile birlikte diğer iki toplantı salonunda eş zamanlı gerçekleştirilen sunumlarla, stant alanında tanıtıma sunulan veritabanı ve yayınevlerinin özellikle yapay zeka sistemlerine yönelik gelişmeleri hakkında daha detaylı ve somut bilgi edinme fırsatı edinildi. Yeni ürün ve hizmetleri doğrudan görme, temsilcilerle yüz yüze görüşme ve kurumlarımız için uygulanabilir çözümler hakkında fikir alma ve bağlantı kurma imkanı sağlandı. Türkiye’nin dört bir yanından gelen meslektaşlarımız arasında, birbirimizi önceden tanımasak bile kısa sürede oluşan o kütüphaneciye özgü samimi atmosfer, ortamın kurumsal ağırlığını üzerimizden alırken hem eski dostlarla buluşmayı hem de yeni bağlantılar kurmayı kolaylaştırdı. Böylece mesleki ve kişisel olarak kendimizi beslerken, görev yerlerimizin yoğunluğundan bir nebze uzaklaşıp üç günlük bir zihinsel ferahlama da yaşayabildik. Elbette tüm bu olumlu atmosfer, üst düzey katılım ve teknolojik yeniliklere rağmen, kendi meslektaşlarımız arasında dile getirilen küçük bir beklentiyi de not düşmek isterim: “Madem bu yıl kütüphaneciler karar verici çevrelere bu kadar yakın bir zeminde buluştu, bu fırsat kullanılarak sadece önümüzdeki sürece yönelik değil sahadan gelen mesleki sorunlara vb. ayrılmış bir oturumun da programda yer alması değerli olabilirdi. Böyle bir bölüm, hem genç meslektaşların sesini duyurmasına imkân verir hem de dijital dönüşüm konuşulurken insan kaynağının sürdürülebilirliğini daha görünür kılardı.”

Sonuç olarak Ankos Yapay Zeka Araştırma Grubu üyesi olarak katılım sağlama fırsatı bulduğum ANKOSLink 2025 Uluslararası Konferansı benim açımdan yine çok besleyiciydi ve mutlu ayrıldım. Konferansın hazırlık ve yürütme sürecinde görev alan, kayıt masasından salon düzenine, stant alanından yönlendirmelere kadar her aşamada görünür olan ANKOS Yönetim Kurulu üyeleri ile gönüllü çalışanlarının emeklerini de özellikle anmak isterim. Üç gün boyunca her oturumda, her salonda, her küçük aksaklıkta hazır bulunmaları, bu yılki organizasyonun sorunsuz ilerlemesinde belirleyici oldu. Emek veren tüm meslektaşlarıma teşekkür ederim.

ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu IV. Uluslararası Gelenekten Geleceğe BBY Sempozyumunda!

ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu üyeleri; Dr. Sami Çuhadar, Öğr. Gör. Çağatay Gezer, Ece Helvacıoğlu, Selma Mert ve Aysel Şenoğlu tarafından hazırlanan “Üniversite Kütüphanelerinde Yapay Zeka Kullanımı: Deneyimler, Zorluklar ve Yeni Fırsatlar” başlıklı bildiri, 16-18 Ekim 2025 tarihlerinde Bakü Devlet Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi ve Kastamonu Üniversitesi iş birliği ile düzenlenen, 4. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu’nda sunuldu.

Bu yıl “Bilgi ve Belge Yönetimi Alanında Veri, Veritabanları ve Yapay Zeka” temasıyla gerçekleştirilen sempozyumda, çalışma üniversite kütüphanelerinde yapay zekâ uygulamalarına ilişkin güncel deneyimleri, zorlukları ve geleceğe dönük fırsatları ele aldı.

ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu ÜNAK 2025 Sempozyumunda!

11-12 Eylül 2025 tarihlerinde düzenlenen ÜNAK Sempozyumu kapsamında, Öğr. Gör. Özlem ASLAN, Mehmet ERKEN, Melahat KARSLI ve Müberra YILMAZ, “Yapay Zeka Çağında Bilgi Profesyonelleri: Yetkinlik Gelişimi ve Stratejik Yaklaşımlar” başlıklı bildirimlerini sunarak dikkat çekici bir akademik katkı sundular.

Gerçekleşen sunumda, bilgi profesyonellerinin yapay zeka teknolojilerinin hızla geliştiği bu dönemde değişen rollerine, gelişmesi gereken yetkinlik alanlarına ve bu dönüşüm sürecinde izlenmesi gereken stratejik yaklaşımlara değinildi. Bildiri, özellikle kütüphanelerde yapay zeka destekli hizmetlerin planlanması, veri okuryazarlığı, dijital etik, kullanıcı deneyimi tasarımı ve sürekli mesleki gelişim konularında önemli vurgular içerdi.

“Kütüphanelerde Yapay Zeka: Dönüşümün İnsan Yüzü”

Dr. Öğr. Üyesi Ali KAVAK
Söyleşi: Melehat KARSLI

Bu sayımızda, son üç yılda uluslararası indeksli dergilerde yayımladığı yedi makalesiyle alanda dikkat çeken, bu yayınların üçü doğrudan yapay zekâ temalı olan Dr. Öğr. Üyesi Ali Kavak ile bir araya geldik.

Dr. Kavak, Kırıkkale Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nde görev yapmaktadır. Lisans eğitimini Ondokuz Mayıs, Atatürk ve Anadolu Üniversitelerinde; yüksek lisansını Atatürk ve Çankırı Karatekin Üniversitelerinde; doktorasını ise Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalında tamamlamıştır.

Hocam, son üç yılda kütüphaneler ve yapay zeka kesişiminde yayımladığınız makaleler, bildiriler ve kitap bölümleriyle (toplamda on farklı çalışma) dikkat çeken bir üretkenlik gösterdiniz. Bu çalışmaların yedisi uluslararası indeksli dergilerde yayımlandı; ayrıca bunların üçü doğrudan yapay zeka temalı. Uluslararası indeksli dergilerde düzenli olarak makale yayımlamak, akademik alanda süreklilik ve görünürlük açısından oldukça dikkat çekici bir başarı. Bu yoğun üretkenliği neye borçlusunuz? Yapay zekaya yönelmenizin arkasında nasıl bir hikâye var?

Açıkçası bu üretkenliğin arkasında biraz merak, biraz da tesadüf var diyebilirim. Yapay zekaya olan ilginin aslında kütüphanelerde bilgi güvenliği üzerine çalıştığım doktora eğitimim sonrasında başladı. Dijitalleşme hızlandıkça, “Veri ne kadar güvende?” sorusu kendiliğinden “Peki bu sistemleri yöneten yapay zeka ne kadar güvenilir?” sorusuna dönüştü. Bu da beni konuyu yalnızca güvenlik açısından değil, kütüphanelerdeki hizmet kalitesi, kullanıcı deneyimi ve etik sorumluluklar gibi daha geniş bir çerçevede ele almaya yöneltti.

Son üç yılda yayımladığım çalışmaların yedisinin uluslararası indeksli dergilerde yer alması aslında biraz da bu bakışın sonucu. Çünkü Türkiye’de yapılan araştırmaların küresel literatürde de karşılık bulması gerektiğine inanıyorum. Özellikle yapay zeka temalı üç çalışmamda, Türk kütüphaneciliğindeki deneyimleri dünyayla buluşturmayı amaçladım. Ben akademide “sürekli üretmenin” sadece makale yazmak değil, düşünmeyi sürdürmek olduğuna inanıyorum. Yeni bir makale bazen masa başında değil, kampüste bir öğrenciyle yaptığım kısa bir sohbette doğuyor. Yapay zeka da bana bu anlamda inanılmaz bir oyun alanı sundu hem öğretirken öğreniyorsun hem de her gelişmeyle “bizim alan bundan nasıl etkilenir?” diye düşünüyorsun. Sanırım bu üretkenliğin asıl kaynağı da tam olarak o bitmeyen merak duygusu.

“Yapay zeka okuryazarlığı” kavramı artık hem kütüphaneler hem de bilgi profesyonelleri için çok önemli hale geldi. Sizce bu kavramın Türkiye’deki karşılığı ne kadar yerleşti? Akademik dünyada ve mesleki topluluklarda farkındalık düzeyimizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

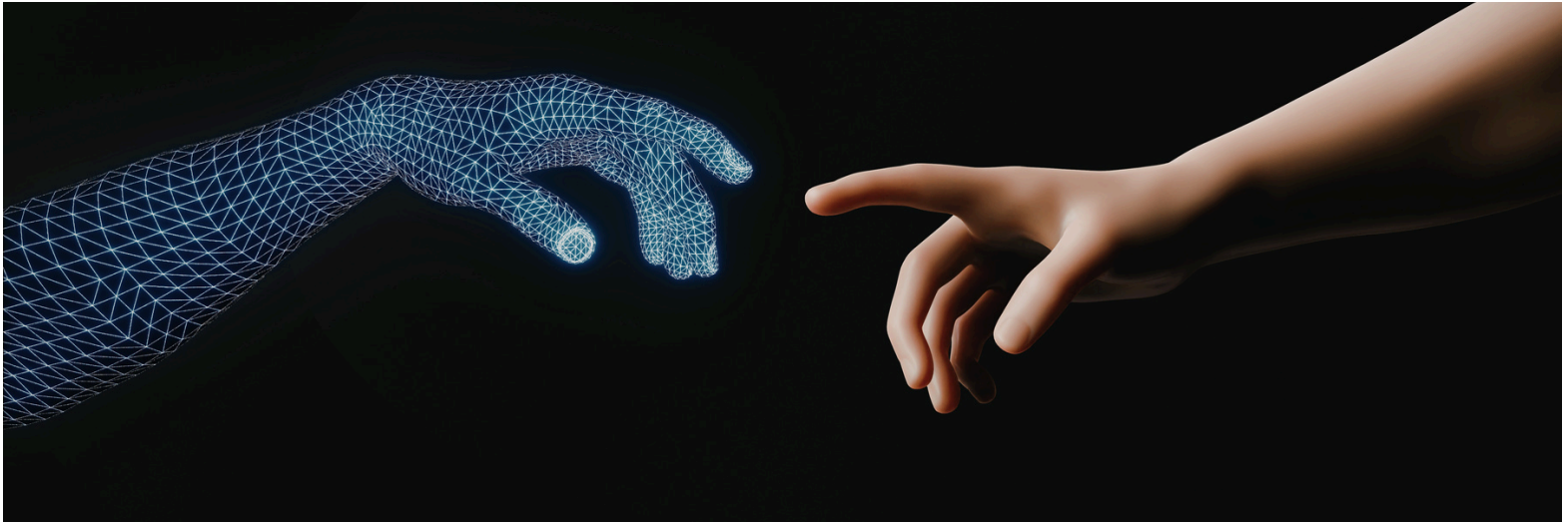
Bence “yapay zeka okuryazarlığı” Türkiye’de hâlâ emekleme aşamasında ama hızlı öğreniyoruz diyebilirim. Son birkaç yılda kütüphaneciler, sadece dijital araçları değil, bu araçların nasıl düşündüğünü de merak etmeye başladı. Bu çok kıymetli bir dönüşüm çünkü artık mesele “teknolojiyi kullanmak” değil, “teknolojiyle birlikte düşünmek”.

Akademik dünyada da farkındalık giderek artıyor. Artık tezlerde, projelerde, hatta ders içeriklerinde bile “AI okuryazarlığı” ifadesini daha sık görüyoruz. Ama hâlâ yapılacak çok şey var. Mesela, Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerinde bu konu müfredatın doğal bir parçası haline gelmeli; tıpkı bilgi okuryazarlığı gibi. Yani özetle diyebilirim ki, biz kavramı tanıdık ama hâlâ tanışma aşamasındayız. Asıl mesele, bu kavramı bir “trend” değil, mesleğin yeni dili hâline getirebilmek.

Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerinde son yıllarda yapay zekaya yönelik seçmeli dersler, uygulama projeleri ya da kısa modüller eklenmeye başladı. Sizce mevcut müfredatlar bu dönüşüme ne kadar hazır?

Geleceğin bilgi profesyonellerinin yapay zeka çağında güçlü kalabilmeleri için bölümlerde nasıl bir eğitim yaklaşımı benimsenmeli?

Bence müfredatlar bu bağlamda şu anda geçiş döneminde; yani yön belli ama yol henüz tam çizilmiş değil. Yapay zeka gibi dinamik bir alanı ders planlarına entegre etmek kolay değil çünkü bu sadece teknik bir güncelleme değil, aynı zamanda zihinsel bir değişim süreci. Ben her zaman şunu söylüyorum: “Yapay zekayı öğretmek, bir program anlatmak değil, bir düşünme biçimi kazandırmaktır.” O yüzden geleceğin bilgi profesyonelleri açısından en önemli şey, bu araçların nasıl çalıştığını değil, nasıl anlam üretildiğini kavramak. Müfredatlar da buna göre şekillenmeli. Mesela sadece “veri analizi” ya da “AI araçları” değil, “etik karar alma”, “bilgi doğrulama”, “insan-makine iş birliği” gibi temalar da işlenmeli. Kısacası, öğrencilerimizi birer teknoloji kullanıcısı olarak değil, dijital dünyanın vicdanı olacak profesyoneller olarak yetiştirmemiz gerekiyor.

Üniversitelerde yürütülen araştırmalar, projeler ve öğrenci topluluklarının çalışmalarını açısından bakıldığında sizce Türkiye’deki tablo nasıl?

Genç araştırmacıların ve öğrencilerin bu alana ilgisini nasıl buluyorsunuz?

Açıkçası ben tabloyu oldukça umut verici buluyorum. Özellikle son iki yılda, üniversitelerdeki gençlerin yapay zekayı sadece “teknoloji” olarak değil, toplumsal bir mesele olarak da görmeye başladığını fark ediyorum. Bu çok önemli bir fark. TÜBİTAK ve ÜNİDES gibi programlarda danışmanlık yaptığım projelerde öğrenciler öyle yaratıcı fikirlerle geliyor ki, bazen ben onlardan öğreniyorum.

Özellikle son zamanlarda kendinden sıkça söz ettiren ÜNİDES projeleri, öğrencilere sadece teknik bilgi kazandırmakla kalmıyor; özgüven, ekip çalışması, iletişim, problem çözme ve proje yönetimi gibi becerileri de pekiştiriyor. Bu tür deneyimler, gençlerin hem akademik hem de kişisel olarak olgunlaşmalarını sağlıyor. Bu nedenle öğrencilerin bu tür proje tabanlı öğrenme ortamlarına daha fazla teşvik edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü yapay zeka çağında en büyük güç, bilgiyi üretmek kadar, onu anlamlı bir biçimde paylaşabilme becerisi.

Kütüphanelerde yapay zeka, yaşlı bireylerde okuma alışkanlığı, hatta mülteci öğrencilerin bilgiye erişimi gibi konular artık genç araştırmacıların gündeminde. Yani özetle, ilgiden çok daha fazlası olan bilinçli bir merak var gençlerde. Bu kuşak, sadece yapay zekayı öğrenmek istemiyor; onunla bir şeyleri dönüştürmek istiyor. İşte bu yüzden geleceğe dair ciddi bir iyimserlik taşıyorum.

Türkiye’de yapay zeka konusundaki genel farkındalık ve politika düzeyi size göre ne aşamada?

Kütüphaneler, üniversiteler ve karar vericiler bu dönüşümün neresinde duruyor?

Bence Türkiye’de yapay zeka farkındalığı son yıllarda ciddi biçimde yükseldi, ama hâlâ “stratejik farkındalık” düzeyine tam olarak geçemedik. Yani artık herkes yapay zekanın önemli olduğunu kabul ediyor ama “nasıl, ne kadar ve hangi etik çerçevede kullanmalıyız?” sorusuna ortak bir yanıt oluşturma süreci devam ediyor. Bu noktada YÖK ve TÜBİTAK gibi kurumların yayımladığı “Yapay Zekanın Sorumlu ve Güvenilir Kullanımı Rehberleri” gerçekten önemli bir dönüm noktası oldu. Çünkü bu rehberler, yapay zekayı yalnızca teknik bir yenilik değil, aynı zamanda etik, hukuki ve toplumsal sorumluluk alanı olarak ele alıyor. Akademisyenler, öğrenciler ve araştırmacılar için de yol gösterici bir çerçeve oluşturuyor.

Kütüphaneler bu dönüşümde biraz daha temkinli ama bir o kadar da vizyoner davranıyorlar. Dijital arşivler, veri yönetimi, kullanıcı gizliliği gibi alanlarda yapay zekayı sorumlu biçimde kullanmaya çalışıyorlar. Üniversitelerde ise özellikle genç araştırmacılar arasında büyük bir ilgi ve üretim potansiyeli var. Karar vericiler açısından tablo umut verici; politika düzeyinde adımlar atılıyor. Ama bundan sonraki aşama, bu rehberlerin kâğıt üzerinde kalmaması. Yani, yapay zekayı sadece “verimlilik aracı” olarak değil, insan odaklı bir değer üretim sistemi olarak görmek gerekiyor.

**Uluslararası ölçekte baktığımızda -
örneğin Avrupa, Amerika ya da
Asya'daki gelişmelerle
karşılaştığımızda - Türkiye'yi bu
dönüşüm sürecinde nasıl
konumlandırırınız?**

**Hangi güçlü yanlarımız var, hangi
alanlarda hâlâ gelişme potansiyeli
görüyorsunuz?**

Uluslararası ölçekte baktığımızda Türkiye bence bu dönüşümün tam ortasında, yani ne geride ne de tam anlamıyla önde ama hızla yetişen ülkelerden biri konumundayız. Bizim en büyük gücümüz, genç ve meraklı bir akademik nüfusa sahip olmamız. Üniversitelerdeki öğrenciler ve araştırmacılar yeniliğe çok açık, hatta çoğu zaman küresel trendlere paralel hareket ediyorlar. Bu dinamizm, pek çok ülkenin elinde olmayan bir avantaj.

Bir diğer güçlü yanımız ise uyum kabiliyeti. Yeni teknolojiler çok hızlı değişiyor ama bizde "öğrenme refleksi" oldukça güçlü. Özellikle son yıllarda kütüphanelerde, akademik kurumlarda ve kamu projelerinde yapay zeka uygulamalarına dair farkındalık gözle görülür biçimde arttı. Gelişme potansiyeli olan alanlara gelince... En çok eksikliğini hissettiğimiz şey kurumsal iş birliği ve sürdürülebilir vizyon. Yani üniversiteler, kütüphaneler, kamu kurumları ve özel sektör aynı masaya daha sık oturmalı. Ayrıca etik, veri güvenliği ve yapay zeka okuryazarlığı konularında standartlaşmaya ihtiyacımız var.

**Ülkemizdeki yasal mevzuat,
üniversitelerin maliyet–bütçe süreçleri
ve abonelik modelleri yapay zeka tabanlı
bilgi hizmetlerini nasıl etkiliyor sizce?
Lisanslama, veri gizliliği ve
sürdürülebilir erişim gibi konularda ne
tür düzenleme ve desteklere ihtiyaç var?**

Oldukça yerinde bir soru bu çünkü işin teknik tarafı kadar yapısal boyutu da en az o kadar belirleyici. Türkiye'de yasal mevzuat ve bütçe süreçleri yapay zeka tabanlı bilgi hizmetlerinin gelişimini şu an biraz temkinli ama umutlu bir şekilde etkiliyor diyebilirim.

Üniversiteler ve kütüphaneler açısından en büyük zorluk hâlâ lisanslama ve abonelik modellerinin mâli yükü. Yapay zeka destekli veri tabanları, analiz araçları ve dijital içerik platformları çoğu zaman döviz bazlı olduğu için sürdürülebilirlik zorlaşıyor. Bu noktada ANKOS'un (Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu) rolü gerçekten çok önemli. Ortak satın alma modelleri, lisans görüşmeleri ve kaynak paylaşımı sayesinde kurumların bu yükü birlikte taşımasını sağlıyor. Bu tür iş birlikleri yapay zeka tabanlı bilgi hizmetleri için de örnek alınmalı.

Diğer taraftan veri gizliliği, telif ve etik konuları hâlâ gri alanlar. Yapay zeka ile üretilen içeriklerin mülkiyeti, kullanıcı verilerinin güvenliği ve şeffaflık ilkeleri konularında daha açık düzenlemelere ihtiyacımız var. Bence mevzuatın bundan sonraki adımı, yalnızca sınır koymak değil, rehberlik eden ve yeniliği teşvik eden bir çerçeve oluşturmak olmalı. Çünkü yapay zeka doğru yönlendirildiğinde, bilgiye erişimi sadece kolaylaştırmaz, aynı zamanda herkes için daha erişilebilir ve faydalı hale getirir.

Hocam, siz aynı zamanda yoğun yayın yapan bir araştırmacısınız. Merak ediyoruz: kendi akademik çalışmalarınızda yapay zeka araçlarını ne ölçüde kullanıyorsunuz?

Veri analizi, yazım, kaynak yönetimi ya da görsel tasarım süreçlerinde bu araçların size nasıl katkıları oluyor?

Açıkçası artık yapay zeka araçları akademik üretim sürecimin doğal bir parçası haline geldi. Tabii bu, “her şeyi yapay zekaya bırakıyorum” anlamına gelmiyor. Daha çok bir asistan gibi kullanıyorum diyebilirim. Örneğin literatür özetlerini çıkarırken genel eğilimleri görmekte, metnin dil akışını düzenlemekte ya da kaynakları toplamakta oldukça faydalı oluyor. Tabii burada da kritik nokta, yapay zekanın önerilerini doğrulamak ve kendi akademik süzgecimden geçirmek. Çalışmalarımın dil ve üslup iyileştirme aşamasında da oldukça yararlı oluyor. Metnin akıcılığını kontrol etmek, akademik tonu yumuşatmak veya yabancı dergilere gönderilecek bir makalenin İngilizcesini sadeleştirmek gibi konularda destek aldığım zamanlar oluyor. Ama burada da çizgim net; yapay zeka metni güzelleştirebilir, ama fikri ya da anlamı değiştirmemeli. Bir de fikir geliştirme ve beyin fırtınası kısmında ciddi faydasını görüyorum. Özellikle proje önerisi veya makale taslağı hazırlarken, alternatif bakış açıları sunabiliyor. Fakat nihai kararı, her zaman kendi akademik süzgecimden geçiriyorum.

Bu söylemlerimde bağılı olarak demek istediğim asıl şey řu: Yapay zeka araçlarını bazı destekleyici amaçlarla kullanıyorum; ancak benim için en önemli katkıları, zamanı verimli kullanmamı sağlamalarıdır. Rutin işleri hızlandırdıkları için daha fazla düşünmeye, sorgulamaya ve metnin içeriğine odaklanabiliyorum. Kısacası, yapay zeka üretimin yerini almıyor; tam tersine, yaratıcılığa alan açıyor.

Sizce kütüphanelerde yapay zeka uygulamalarının en fazla katkı sağlayacağı alanlar hangileri?

Kataloglama, kullanıcı etkileşimi, dijital kütürlük, erişilebilirlik ve analitik gibi konularda bizi neler bekliyor?

Çok güzel yere temas ettiniz, çünkü tam olarak “Yapay Zeka Araçlarının Kütüphanelerin Geleceğine Yönelik Veri Temelli Yorumları” başlıklı bildirimim odaklandığı meseleyi gündeme getiriyor. Kastamonu Üniversitesi’nde 16-18 Ekim 2025 tarihlerinde düzenlenen IV. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu’nda sunduğum bu çalışmada da tartıştığım gibi, yapay zekanın kütüphanelere katkısı tek bir alanda yoğunlaşmıyor; aksine, kütüphane ekosisteminin bütün unsurlarına yayılan çok katmanlı bir dönüşüm potansiyeli taşıyor. Beş temel unsur çerçevesinde yürüttüğüm bu çalışmada da elde ettiğim bulgular gibi, kütüphanelerde yapay zeka uygulamalarının özellikle kataloglama, kullanıcı etkileşimi, dijital kütürlük, erişilebilirlik ve analitik gibi alanlarda etkili olacağını görebiliriz.

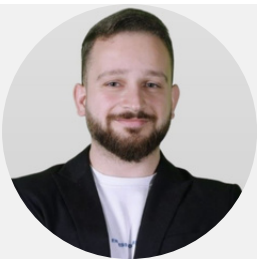

Kataloglama alanında, yapay zeka destekli otomatik sınıflama ve konu analizi sistemleri, büyük veri kümelerini çok daha hızlı ve doğru biçimde düzenleyebilecek. Bu, bibliyografik kontrolün yükünü azaltırken bilgiye erişimin tutarlılığını artıracak. Kullanıcı etkileşimi açısından, doğal dil işleme tabanlı sohbet sistemleri kullanıcılarla günlük konuşma diliyle iletişim kurabilecek, kişiselleştirilmiş hizmetler ve öneri sistemleri kütüphane deneyimini dönüştürecek. Dijital kütüphanelerde, yapay zeka; dijital arşivlerin seçimi, düzenlenmesi ve korunmasında veri analitiğini kullanarak daha dinamik ve etkileşimli koleksiyonlar oluşturulmasına yardımcı olacak. Erişilebilirlik boyutunda, görme veya işitme engelli kullanıcılar için otomatik seslendirme, altyazı üretimi ve içerik özetleme gibi çözümler bilgiye eşit erişim için büyük fırsatlar sunacak. Ancak bildiride de vurguladığım gibi, bu teknolojik gelişim yalnızca verimlilik artışı olarak değil, aynı zamanda insan merkezli değerlerin korunması açısından da ele alınmalı. Yani yapay zeka, kütüphanelerin özündeki “insan için bilgi” misyonunu ortadan kaldırmak yerine, onu güçlendiren bir ortak haline gelmeli.

Son olarak, hem araştırmacı hem de eğitmen kimliğinizle baktığınızda, yapay zekanın bilgi hizmetlerini nasıl bir yöne taşıyacağını öngörüyorsunuz? Önümüzdeki beş yıl içinde kütüphanelerimizi nasıl bir dönüşüm bekliyor?

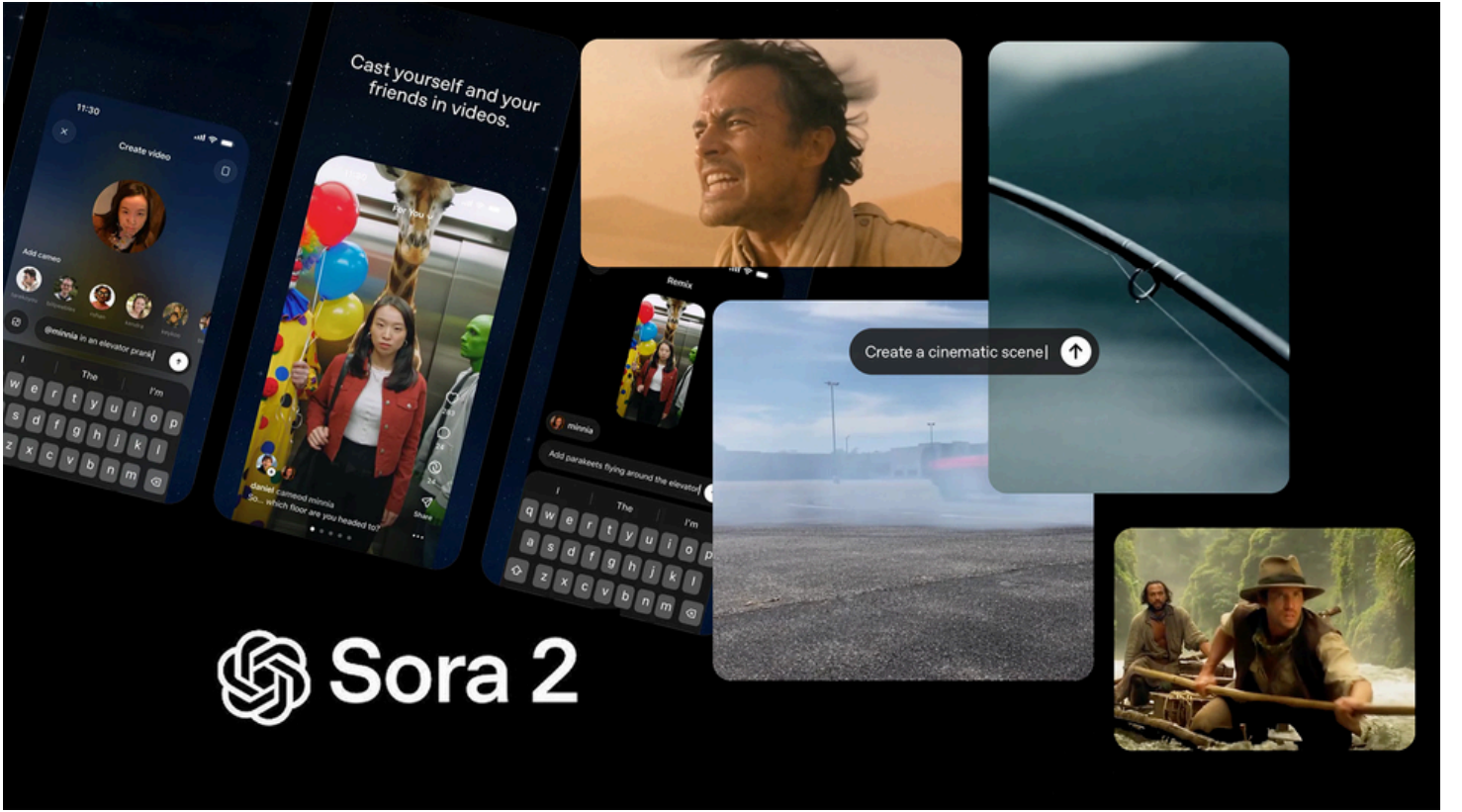
Açıkçası, yapay zekanın bilgi hizmetlerine yön vereceği konusunda temkinli bir iyimserlik taşıyorum. Gelişmiş ülkelerde bu alandaki çalışmaların oldukça ileri düzeyde olduğunu ve her geçen gün daha da hızlandığını gözlemliyoruz. Türkiye’de ise bu dönüşüme ayak uydurma çabaları elbette var, ancak henüz aynı ivmede olduğumuzu söylemek güç. Özellikle kütüphane ve bilgi hizmetleri alanında, yapay zeka ile hizmet yapılarımızı nasıl geliştirebileceğimize dair daha sistemli ve kararlı adımlar atmamız gerektiğini düşünüyorum. Ne yazık ki, hâlâ “yapay zekayı kullanmak doğru mu?” gibi tartışmalarla zaman kaybediyoruz. Oysa dünyada bu teknolojiler çoktan hayatın her alanına entegre edilmiş durumda. Bu elbette etik ve yasal sınırların göz ardı edilmesi anlamına gelmiyor, tam tersine, bu çerçeveler içinde bilinçli ve sorumlu bir şekilde ilerlememiz gerekiyor. Bu noktada en kritik ihtiyacımızın “yapay zeka okuryazarlığı” olduğunu düşünüyorum; çünkü bu bilinç gelişmeden ne teknolojiyi etkin kullanabiliriz ne de onun sunduğu fırsatları toplumsal faydaya dönüştürebiliriz.

Bu Sayının ÜYZ Aracı: SORA 2 Gerçek ile Kurgunun Arasındaki Son Perde

Emrullah UĞUR, İstanbul Aydın Üniversitesi

OpenAI'nin yeni video üretim modeli Sora 2, yalnızca birkaç cümleyle sinematik videolar oluşturabiliyor. Kamera açılarını, ışığı, karakterlerin hareketlerini ve duygularını tamamen yapay zeka tasarlıyor. Artık bir fikir yazıya döküldüğü anda sahneye dönüşebiliyor.

Sora 2'nin en dikkat çekici yönü, gerçekliğe bu kadar yakın bir yapay evren kurabilmesi. Eğitimden pazarlamaya, tanıtım videolarından kısa filmlere kadar birçok alanda insan yaratıcılığıyla yarışacak düzeyde işler ortaya koyuyor ama bu devrim, yeni sorular da getiriyor: Telif hakkı kime ait? Yapay bir video ne kadar "doğru" sayılır? Bilgi okuryazarlığı, yapay içeriklerle dolu bir dünyada nasıl korunur?

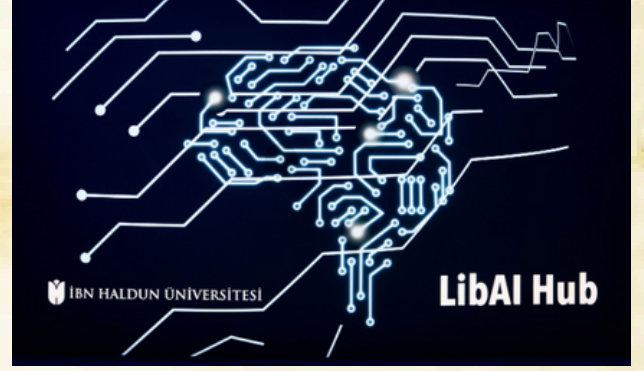
Sora 2, teknolojinin büyüleyici bir yüzü kadar, etik ve bilginin sınırlarını da sorgulatan bir dönüm noktası.

Belki de bundan sonra sahnenin arkasında değil, kodun içinde oturan yeni bir yönetmen var.

Yapay Zeka Gündemi

Üniversite Kütüphanelerinde Yapay Zeka Atılımları Devam Ediyor

Daha önce Kadir Has Üniversitesi Bilgi Merkezi (KHAS) ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Kütüphanesinin (İYTE), kütüphane içerisinde kurulan “yapay zeka laboratuvarlarına” bir yenisini İbn Haldun Üniversitesi Kütüphanesi (İHÜ) ekliyor. KHAS’ın “GenAI-HUB”, İYTE’nin “Aziz Böber Yapay Zeka Merkezi” ismini verdiği merkezlerin adı İHÜ’de İHÜLibAI HUB olacak. Lansmanın kısa süre içinde gerçekleştirileceği belirtilen merkez için, üniversite mensuplarının ChatGPT, DeepL, Gemini, Grammarly, Gamma ve Pooltext-AI gibi kurumsal olarak abone oldukları yapay zeka araçlarına erişebileceği bildirildi.

TÜBİTAK Destek süreçlerinde Üretken Yapay Zeka Kullanımına Yönelik Yeni Rehber yayınlandı!

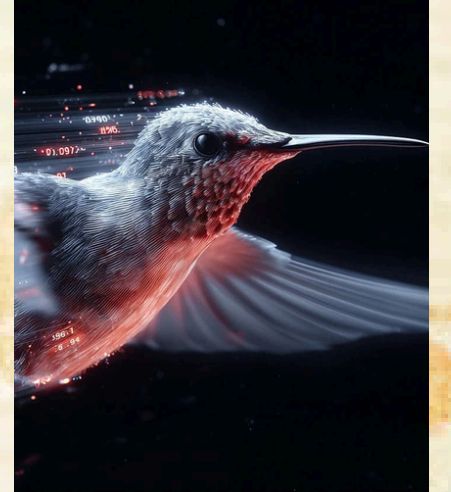
Yapay zeka teknolojilerinin sorumlu, etik ve güvenilir kullanımını temin etmek amacıyla “Destek Süreçlerinde Üretken Yapay Zekanın Sorumlu ve Güvenilir Kullanımı Rehberi” hazırlandı. Rehber, proje başvurularının hazırlanmasında Üretken Yapay Zekanın rolünü, kullanımın şeffaf bir şekilde beyan edilmesi zorunluluğunu ve gizli verilerin korunmasına yönelik kesin kuralları açıklıyor.

[Rehberi incelemek için tıklayınız.](#)

xAI, Grok 4 Fast ile Maliyet/Performans Dengesini Yeniden Tanımladı

Elon Musk'ın yapay zeka şirketi xAI, amiral gemisi modeli Grok 4'ün performansına yakın sonuçlar sunan ancak %98 daha düşük maliyetle çalışan Grok 4 Fast modelini tanıttı. 2 milyon token gibi devasa bir bağlam penceresine sahip olan model, akıl yürütme (reasoning) ve hızlı yanıt (non-reasoning) modlarını tek bir mimaride birleştirerek verimliliği en üst düzeye çıkarıyor. Bu gelişme, rekabetin artık sadece en yüksek performansta değil, aynı zamanda en iyi "performans/dolar" oranında da yaşandığını kanıtıyor.

[Detaylı Bilgi İçin Tıklayın.](#)

Uluslararası Açık Erişim Haftası (20-26 Ekim 2025) “Bilgimizin Sahibi Kim?” Temasıyla Kutlandı

Açık Erişim Haftası, hergün farklı etkinliklerle bu yıl da kutlandı. Bu yılın teması, içinde bulunduğumuz dönemde toplulukların ürettikleri bilgi üzerindeki kontrolünü nasıl yeniden sağlayabilecekleri hakkında çarpıcı bir soru soruyor (Bilgimizin Sahibi Kim? / Who Owns Our Knowledge?). Ayrıca bizi, yalnızca eğitim ve araştırmaya kimin erişebildiğini değil, aynı zamanda bilginin nasıl yaratılıp paylaşıldığını, nereden geldiğini ve kimlerin sesinin tanınıp değer gördüğünü de düşünmeye davet ediyor.

Hafta boyunca gerçekleşen etkinliklerin kayıtlarına aşağıdaki link üzerinden erişebilirsiniz.

<https://ae2025.acikerisim.org/>

Türkiye'nin İlk Türkçe Büyük Dil Modeli Kumru LLM Tanıtıldı

Yazılım şirketi VNGRS, sıfırdan tamamen Türkçe veri setleriyle eğitilen ilk büyük dil modeli olan Kumru LLM'i duyurdu. 7.4 milyar parametreye sahip olan ve açık kaynak Mistral mimarisi üzerine inşa edilen model, özellikle Türkçe için tasarlanmış tokenizasyon sistemi sayesinde metinleri %38 ila %98 daha az token kullanarak işleyebiliyor. Bu da daha hızlı ve düşük maliyetli operasyon anlamına geliyor. Tüketici sınıfı GPU'larda (16 GB VRAM) dahi çalışabilmesi ve yaklaşık 2.000 dolarlık bir maliyetle kurumlara özel olarak (on-premise) kurulabilmesi, Kumru'yu yabancı alternatiflere karşı rekabetçi kılıyor. Model, sadece teknolojik bir başarı olmakla kalmayıp, Türkiye'nin kültürel ve dilsel nüansları anlayan, veri güvenliği sağlayan yerli bir yapay zeka çözümüne sahip olması açısından stratejik bir adımdır.

[Detaylar İçin Tıklayın.](#)

OpenAI, ChatGPT'ye 'Ruh Sağığı' Önlemleri Ekliyor

Yapay zeka sohbet robotlarının artan günlük kullanımı ve bireyler üzerindeki potansiyel etkileri göz önüne alındığında, OpenAI önemli bir adım attı. Şirket, ChatGPT'nin kullanıcılarla etkileşimlerinde daha duyarlı ve sorumlu bir yaklaşım sergilemesi amacıyla güncellemeler gerçekleştirdi. Yeni sistem, kullanıcıların zihinsel ya da duygusal bir sıkıntı yaşadığını daha iyi tespit edebilecek ve gerektiğinde onları bilimsel temelli kaynaklara ve yardım hatlarına yönlendirebilecek. Bu değişiklik, yapay zeka geliştiricilerinin platformlarının toplumsal etkilerine yönelik artan sorumluluk bilincini ve kullanıcı güvenliğine verdikleri önemi yansıtıyor

[Detaylı Bilgi İçin Tıklayın](#)

Ay Yapım, Tamamen Yapay Zeka ile Dizi Hazırladı: Castle Walls

Türkiye'nin önde gelen yapım şirketlerinden Ay Yapım, yeni iştiraki AI YAPIM aracılığıyla tamamen yapay zeka araçları kullanılarak hazırlanan "Castle Walls" adlı mini diziyi duyurdu. İran'daki gizemli Alamut Kalesi'ni konu alan üç bölümlük dizi, senaryo geliştirme ve fikir zenginleştirme için ChatGPT, görsel üretim için MidJourney, Runway, Veo ve Kling gibi araçlar kullanılarak hayata geçirildi. Projede ayrıca, Ay Yapım'ın kendi arşiv verileriyle eğittiği AYDNA 1.0 adlı özel bir video difüzyon modeli de yer aldı. Bu proje, Türkiye'de ve dünyada yaratıcı endüstrilerin üretim süreçlerini nasıl kökten değiştirebileceğine dair somut bir örnek teşkil ediyor ve geleneksel prodüksiyonun yerini "Yaratıcı Yapay Zeka Tedarik Zinciri"nin alabileceğinin sinyallerini veriyor.

[Detaylı Bilgi İçin Tıklayın](#)

**13
KASIM**

Ethical AI Strategies for Academic Libraries: Finding Your Path Forward

Üretken yapay zeka araçları üniversitelerin her yerinde bulunuyor ve akademik kütüphaneler için hem fırsatlar hem de zorluklar yaratıyor. Sheffield Üniversitesi Bilgi Okulu'nda Kıdemli Öğretim Görevlisi ve IFLA Yapay Zeka Özel İlgi Grubu'nun yöneticisi Dr. Andrew Cox'a katılın ve akademik kütüphanelerin araştırma ve öğrenmede yeni bir döneme nasıl yanıt verdiğini inceleyin.

[Detaylı bilgi için tıklayın.](#)

**17
KASIM**

Öylesine Sohbetler Konuk: Dr. Sami ÇUHADAR

Öylesine Sohbetler'in bu bölümünde mesleğimizin duayen isimlerinden, ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu'nun mimarı Dr. Sami Çuhadar'ı konuk ediyoruz.

Bu bölümde ANKOSLink 2025'de neler yaşandı, nasıl geçti bunları konuşacak aynı zamanda kütüphanecilik mesleğinin yapay zeka alanında gelişimini ve daha fazla neler yapılabilir bunları tartışacağız.

[Detaylı bilgi için tıklayın.](#)

**22
KASIM**

Sürdürülebilir Geleceğin Atölyeleri Olarak Kütüphaneler

Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi

Bu etkinlikte, kütüphanelerin çağımızdaki dönüştürücü rolünü, yaşam boyu öğrenme, dezavantajlı gruplara hizmet, dijital dönüşüm ve ekoloji okuryazarlığı gibi önemli konuları alanında uzman konuşmacılar ve interaktif atölyelerle ele alacağız.

[Detaylı bilgi için tıklayın.](#)

Yapay Zeka Mı, Organik Zeka Mı?

Hangi Görsel Yapay Zeka Tarafından Üretilmiştir?

Yanıtlarınızı aşağıdaki link üzerinden bizimle paylaşabilirsiniz.

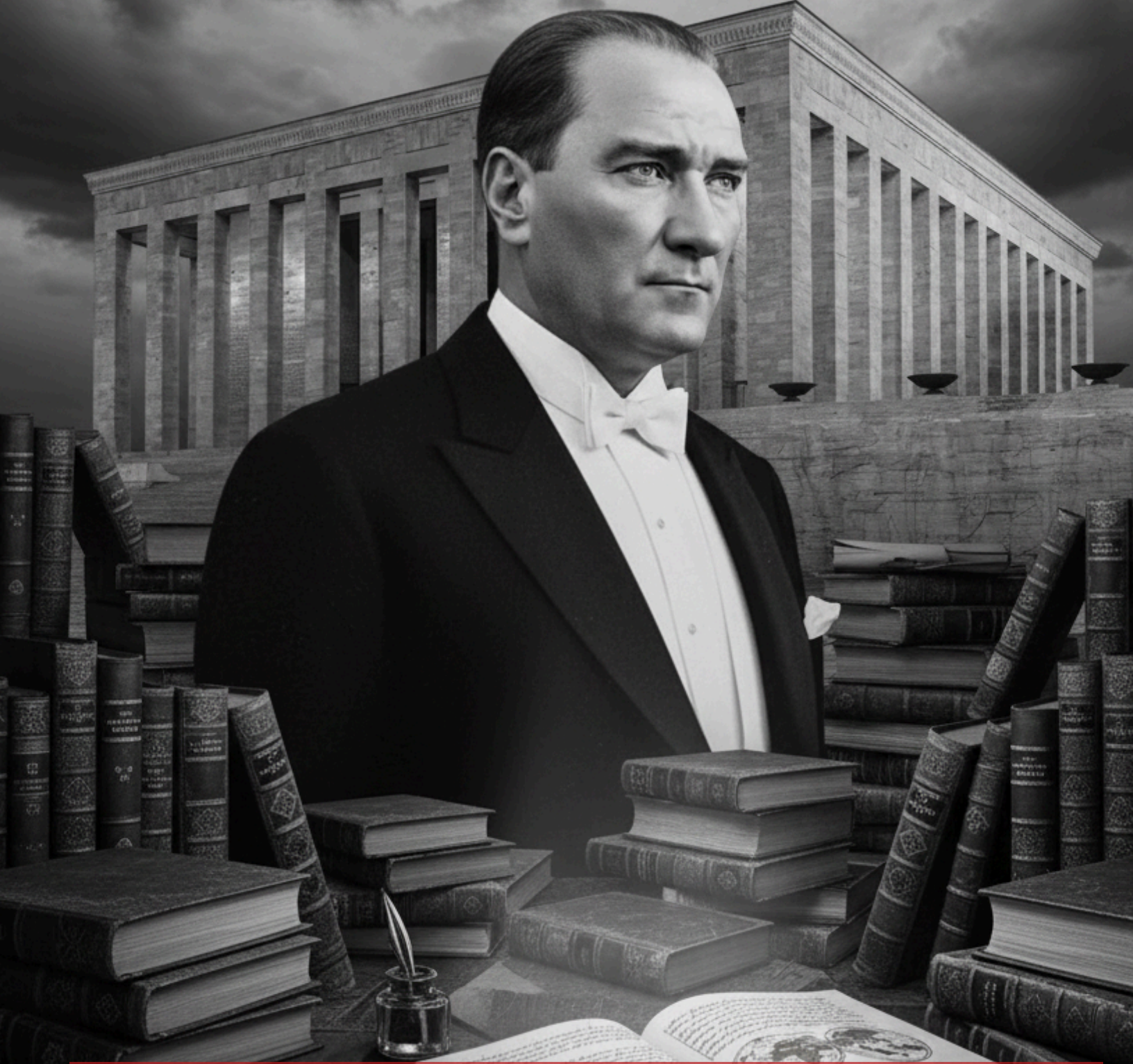
<https://forms.gle/fyaSP2bRh3fPWcJx8>

Görsel 1

Görsel 2

**ATAMIZI
SAYGI, SEVGİ VE ÖZLEMLE ANIYORUZ**